

**Ministru kabineta noteikumu projekta
„Grozījumi Ministru kabineta 2012.gada 8.maija
noteikumos Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles
sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs””**

sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojums (anotācija)

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	Ministru kabineta 2012.gada 13.februāra rīkojums nr.72 „Par koncepciju par korupcijas risku samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās” 2.un 3.punkts.
2.	Pašreizējā situācija un problēmas	<p>Ar Ministru kabineta 2012.gada 13.februāra rīkojumu Nr.72 tika apstiprināta Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja (turpmāk – Birojs) izstrādātā koncepcija „Par korupcijas risku samazināšanu valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās” (turpmāk – Koncepcija), vienlaikus uzdodot Birojam:</p> <p>1) izstrādāt Koncepcijā ietvertā risinājuma 3.variānta 3.uzdevumā minētos tiesību aktu projektus, proti, projektus par iekšējās kontroles prasībām korupcijas novēršanas jomā (rīkojuma 2.punkts).</p> <p>2) izstrādāt metodiku, saskaņā ar kuru nosakāma ienākumu un parādsaistību proporcija personām, kuras nodarbinātas korupcijas riskam pakļautos amatos, lai konstatētu, vai šīs personas iekļaujamas riska grupā (rīkojuma 3.punkts).</p> <p>2012.gada 8.maijā tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs”, kuru 2.4. apakšpunkts nosaka, ka viena no iekšējās kontroles sistēmas darbības pamatprasībām ir iespējamo korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršana. Minētie noteikumi ir izdoti saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta sesto daļu un tie nosaka iekšējās kontroles sistēmas pamatprasības un tās izveidošanas, uzraudzības un uzlabošanas kārtību tikai tiešās pārvaldes iestādēs. Minētajos noteikumos iekļautās normas par korupcijas un interešu konflikta izveidošanās risku novēršanu nepieciešams papildināt, konkrētāk nosakot veicamos korupcijas novēršanas pasākumus, tai skaitā kontroles pasākumus valsts pārvaldes iestādēs, lai iestāžu vadītājiem tiktu dotas skaidras norādes par veicamo pasākumu saturu. Kā viens no novēršanas pasākumiem ir arī darbinieku individuālo apstākļu (piemēram, iepriekšējos pārkāpumus, materiālos apstākļus, potenciālos interešu konfliktus, personisko attieksmi) kas var veicināt nonākšanu</p>

		<p>korupcijas riska situācijā, novērtēšana. Saistībā ar minēto jāatzīmē, ka nepieciešams ņemt vērā arī amatpersonu parādsaistību nodrošināšanai nepieciešamos līdzekļus, jo atzīstams, ka tādu parādsaistību apmērs, kas pārsniedz noteiktu daļu no amatpersonas ikmēneša ienākumiem, ir korupcijas risku veicinošs. Lai veiktu iepriekš minēto pasākumu, ir nepieciešama metodika ienākumu un parādsaistību proporcijas noteikšanai.</p>
3.	Saistītie politikas ietekmes novērtējumi un pētījumi	Projekts šo jomu neskar
4.	Tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>Ministru kabineta noteikumu projekts papildus līdz šim esošajam vispārīgajam regulējumam paredz noteikt speciālas korupcijas novēršanas un interešu konflikta novēršanas procedūras valsts pārvaldes iestādēs.</p> <p>Spēkā esošie Ministru kabineta 2012.gada 8.maija noteikumi Nr.326 „Noteikumi par iekšējās kontroles sistēmu tiešās pārvaldes iestādēs” nosaka iekšējās kontroles sistēmu, kas sastāv no iestādes darbības plānošanas, kontroles vides izveidošanas, risku noteikšanas, analīzes un novērtēšanas, kontroles pasākumu īstenošanas, informācijas un saziņas nodrošināšanas un uzraudzības.</p> <p>Projekts paredz atsevišķu regulējumu korupcijas risku noteikšanai, analīzei un novērtēšanai, kā arī definē minimālos kontroles pasākumus attiecībā uz korupcijas un interešu konflikta novēršanu. Savukārt attiecībā uz komunikāciju un uzraudzību saistībā ar korupcijas un interešu konfliktu novēršanu piemērojami vispārīgie noteikumi par iekšējo kontroli.</p> <p>Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja likuma 1.panta pirmā daļa nosaka, ka korupcija šā likuma izpratnē ir kukuļošana vai jebkura cita valsts amatpersonu rīcība, kas vērsta uz to, lai, izmantojot dienesta stāvokli, savas pilnvaras vai pārsniedzot tās, iegūtu nepelnītu labumu sev vai citām personām. No minētā izriet, ka korupcija šo noteikumu izpratnē ir noziedzīgs nodarījums valsts institūciju dienestā, par ko ir paredzēta kriminālatbildība, piemēram, kukuļošana, prettiesiska</p>

labumu pieņemšana vai došana, vai jebkura cita valsts amatpersonas vai valsts vai pašvaldības iestādes darbinieka rīcība, kas vērsta uz to, lai, izmantojot dienesta stāvokli, savas pilnvaras vai pārsniedzot tās, iegūtu nepelnītu labumu sev vai citām personām.

Ievērojot iepriekš minēto korupcijas definīciju, noteikumu projekts nosaka noteiktas amata funkcijas, kuru izpilde saistīta ar korupcijas risku, kas jāapzina un jāanalizē. Projekts nosaka korupcijas un interešu konflikta novēršanas procedūras, tai skaitā lēmumu pieņemšanā, personālvadībā, darbu organizēšanā un uzraudzībā.

Interešu konflikta definīcija, aizliegums veikt amata pienākumus interešu konflikta situācijā, valsts amatpersonas pienākums informēt vadītāju par savu atrašanos interešu konflikta situācijā un vadītāja pienākumi šādos gadījumos, kā arī valsts amatpersonas pienākums informēt par viņai zināmiem interešu konfliktiem ir noteikts likumā „Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā”. Noteikumu projekts līdz ar to paredz preventīvos pasākumus interešu konflikta risku prognozēšanai, noteikšanai un novērtēšanai noteiktās iestāžu funkcionālajās jomās, kā arī profilaktisku pasākumu iesviešanu, lai interešu konflikta iestāšanās iespēja tiktu minimizēta.

Kā viens no preventīviem pasākumiem noteikumos tiek paredzēta ienākumu un parādsaistību proporcijas noteikšana, kas tiek attiecināta uz personām, kas strādā paaugstināta korupcijas riska amatos. Ievērojot arī minēto noteikumu projekts nosaka kārtību (metodiku) ienākumu un parādsaistību proporcija noteikšanai, proti, ir noteikta:

1) kārtība, kādā apkopojama informācija ienākumu un parādsaistību proporcijas noteikšanai;

2) kārtība, kādā aprēķināma ienākumu un parādsaistību proporcija;

3) kāda apmēra proporcija uzskatāma par atbilstošu, lai persona varētu veikt kredītmaksājumus un vienlaicīgi arī atbilstoši uzturēt sevi un apgādībā esošas personas;

4) kāda apmēra proporcija uzskatāma par tādu, kas veicina personas nonākšanu korupcijas riska situācijā.

Proporcijas aprēķināšanas formula noteikta līdzīgi tai, kā kredītiestādes veic aprēķinus par personu kredīspēju pirms kredītu izsniegšanas.

Projektā paredzēts, ka ienākumu un parādsaistību proporcija uzskatāma par adekvātu proporciju, ja izdevumu apmērs, kādu novirza kredītsaistību segšanai, nepārsniedz 30% no personas ienākumiem. Šāds apmērs noteikts, jo atbilstoši Latvijas Komerbanku asociācijas sniegtajai informācijai (2012.gada 8.oktobra vēstule Nr.1-23/188 Birojam) bankas, izvērtējot fizisko personu kredītspēju, nosaka, ka summa, kuru persona var novirzīt kredīta maksājumu veikšanai, atkarībā no banku politikas ir 20-40% no visiem ienākumiem. Līdzīga proporcija ir arī starptautiski pieņemta (sk.piemēram: Debt to Income Ratio - How To Information | eHow.com <http://www.ehow.com/debt-to-income-ratio/#ixzz2CGnd5A4c>).

Vienlaicīgi projektā tiek noteikts, ka, lai proporcija tiktu uzskatīta par adekvātu, personai pēc parādu nomaksas jāpaliek summai, kas nav mazāka par iztikas minimumu (iztikas minimums 2012.gada I ceturksnī bija Ls 173,75; II ceturksnī - 176,43 lati; III ceturksnī – Ls 175,63), ja tai apgādībā nav citas personas. Savukārt, ja apgādībā ir citas personas, summai pēc kredīta nomaksas jāpaliek šādā apmērā: iztikas minimums + 90 lati mēnesī uz katru apgādībā esošu ģimenes locekli. Skaitlis 90 lati mēnesī tiek noteikts atbilstoši 2010.gada 30.marta Ministru kabineta noteikumiem Nr.299 „Noteikumu par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu” 2.punktam, kas nosaka, ka ģimene (persona) atzīstama par trūcīgu, ja tās vidējie ienākumi katram ģimenes loceklim mēnesī pēdējo trīs mēnešu laikā nepārsniedz 90 latus. No minētā izriet, ka, piemēram, personai ar vienu apgādībā esošu personu pēc parādsaistību nomaksas būtu jāpaliek pēc nodokļu nomaksas vismaz Ls 263, bet ar divām apgādībā esošām personām – vismaz Ls 353. Tas nozīmē, ka mēnešalgai pirms nodokļu nomaksas ar vienu apgādībā esošu personu jābūt lielākai par Ls 351, ar divām apgādībā esošām personām lielākai par Ls 460 un šādai personai nevajadzētu būt parādsaistībām.

Iegūstot šo informāciju par ienākumu un parādsaistību proporciju, iestādes vadītājam būs jāveic pastiprināti kontroles pasākumi un uzraudzība pār personām, kuru ienākumu un parādsaistību proporcija atbilstoši metodikai būs apjomā, kas veicina personas

		<p>pakļautību korupcijas riskam.</p> <p>Vienlaicīgi projekts paredz, ka augstas proporcijas gadījumā var tikt ņemta vērā arī mājsaimniecība kopumā.</p>
5.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	<p>Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs, kārtības, kādā nosakāma ienākumu un parādsaistību proporcija, izstrādei ar Ministru prezidenta rīkojumu tika izveidota darba grupa, kurā strādāja Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja, Finanšu ministrijas un Valsts kancelejas pārstāvji.</p>
6.	Iemesli, kādēļ netika nodrošināta sabiedrības līdzdalība	<p>Projekts attiecas tikai uz tiešās pārvaldes iestāžu vadītājiem un amatpersonām, tas netiek attiecināts un tajā minētais neskar citas publiskās personas, t.sk. pašvaldības, kā arī neskar privātpersonas.</p>
7.	Cita informācija	Nav.

II Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību		
1.	Sabiedrības mērķgrupa	Valsts tiešās pārvaldes iestādēs nodarbinātie
2.	Citas sabiedrības grupas (bez mērķgrupas), kuras tiesiskais regulējuma arī ietekmē vai varētu ietekmēt	Projekts šo jomu neskar
3.	Tiesiskā regulējuma finansiālā ietekme	Projekts šo jomu neskar
4.	Tiesiskā regulējuma nefinansiālā ietekme	Projekts šo jomu neskar
5.	Administratīvās procedūras raksturojums	<p>Lai arī jau līdz šim politikas plānošanas dokumenti vispārīgi noteica valsts pārvaldes iestāžu vadītājiem iekšējās kontroles sistēmas ietvaros veikt iekšējos organizatoriskos pasākumus korupcijas novēršanai, tomēr noteikumi precīzāk paredz, ka ir :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Jānosaka korupcijas riskam pakļautās jomas un korupcijas riskam visvairāk pakļautie amati; 2. Atbilstoši 1.punktā konstatētajam jānosaka un jāievieš korupcijas riska samazināšanas

		pasākumi.
6.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar
7.	Cita informācija	Projekts šo jomu neskar

III Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem	
Projekts šo jomu neskar.	
IV Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu	
1.Nepieciešamie saistītie tiesību aktu projekti.	Projekts šo jomu neskar.
2.Cita informācija	Noteikumi attiecas tikai uz tiešās valsts pārvaldes iestādēm. Nepieciešams līdzīgs regulējums attiecībā uz pašvaldībām un valsts un pašvaldību kapitālsabiedrībām.

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām		
1.	Saistības pret Eiropas Savienību	Projekts šo jomu neskar
2.	Citas starptautiskās saistības	Apvienot Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencija.
3.	Cita informācija	Projekts šo jomu neskar
1.tabula		
Tiesību akta projekta atbilstība ES tiesību aktiem		
Attiecīgā ES tiesību akta datums, numurs un nosaukums	Aizpilda, ja ar projektu tiek pārņemts vai ieviests vairāk nekā viens ES tiesību akts – jānorāda tā pati informācija, kas prasīta instrukcijas 55.1.apakšpunktā un jau tikusi norādīta arī V sadaļas 1.punkta ietvaros	
A	B	C
		D

Projekts šo jomu neskar			
Kā ir izmantota ES tiesību aktā paredzētā rīcības brīvība dalībvalstij pārņemt vai ieviest noteiktas ES tiesību akta normas. Kādēļ?	Projekts šo jomu neskar		
Saistības sniegt paziņojumu ES institūcijām un ES dalībvalstīm atbilstoši normatīvajiem aktiem, kas regulē informācijas sniegšanu par tehnisko noteikumu, valsts atbalsta piešķiršanas un finanšu noteikumu (attiecībā uz monetāro politiku) projektiem	Projekts šo jomu neskar		
Cita informācija	Nav.		
2.tabula			
Ar tiesību akta projektu uzņemtās saistības, kas izriet no starptautiskajiem tiesību aktiem vai starptautiskas institūcijas vai organizācijas dokumentiem			
Pasākumi šo saistību izpildei			
Attiecīgā starptautiskā tiesību	Apvienot Nāciju Organizācijas Pretkorupcijas konvencija.		

akta vai starptautiskas institūcijas vai organizācijas dokumenta (turpmāk – starptautiskais dokuments) datums, numurs un nosaukums		
A	B	C
<p>Atbilstoši konvencijas 5.pantam katrāi Dalībvalstij, ievērojot tās tiesību pamatprincipus, jāizstrādā, jāievieš vai jānodrošina efektīva, koordinēta pretkorupcijas politika, kas veicina sabiedrības līdzdalību un ataino likumības principus, atbilstīgu sabiedrisko jautājumu un sabiedrības īpašuma pārvaldīšanu, godprātību, atklātību un atbildīgumu. Katrai Dalībvalstij jātiecas iedibināt un veicināt efektīvu praksi, kas vērsta uz korupcijas novēršanu.</p> <p>Atbilstoši minētajam valstīm jāveic kompleksi pasākumi, tai skaitā arī</p>	Viss projekta teksts	

pasākumi attiecībā uz iekšējās kontroles uzlabošanu		
Vai starptautiskajā dokumentā paredzētās saistības nav pretrunā ar jau esošajām Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām	Nav	
Cita informācija	Nav.	

Anotācijas VI sadaļa – projekts šo jomu neskar.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Valsts tiešās pārvaldes iestādes
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām	Normatīvā akta izpilde tiks nodrošināta atbilstoši anotācijas VII sadaļas 1.punktā minēto institūciju līdzšinējām funkcijām.
3.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide	Projekts šo jomu neskar
4.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Esošu institūciju likvidācija	Projekts šo jomu neskar
5.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes institucionālo struktūru. Esošu institūciju reorganizācija	Projekts šo jomu neskar
6.	Cita informācija	Nav.